

**T.C
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİNİN
BAZI KİŞİSEL DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ**

Pınar HATİPOĞLU KARA

Denizli-2022

T.C
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİNİN
BAZI KİŞİSEL DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Pınar HATİPOĞLU KARA

Danışman

Prof. Dr. Vesile ALKAN

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu bitirme projesi çalışmasında; çalışma içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu projenin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir proje, makale çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Pınar HATİPOĞLU KARA

ÖZET

Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Bazı Kişisel Değişkenlere Göre İncelenmesi

HATİPOĞLU KARA, Pınar

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Temel Eğitim ABD,

Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Vesile ALKAN

Ocak 2022, 49 sayfa

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim becerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca bazı kişisel değişkenlere göre sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin farklılaşma durumu da incelenmiştir. Çalışma verilerinin elde edilmesinde, Denizel Güven ile Cevher (2005) tarafından 40 maddelik bir ölçek şeklinde uyarlanmış olan “Sınıf Yönetim Becerileri Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmaya, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Çal ilçesindeki resmi ilkokullarda görev yapan 65 öğretmen dahil edilmiştir.

Çalışma sonucunda ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetim beceri düzeyleri ortalamanın üstünde bulunmuştur. Erkek öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerinin kadınlara oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. 41 yaş üstü öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin 36-40 yaş aralığındakilere oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim becerilerinin mesleki kıdeme çalışılan okuldaki kıdeme ve okutulan sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin yaşlarının ve mesleki kıdemlerinin artması ile sınıf yönetimi beceri düzeylerinin yükseldiği sonucuna göre mesleğe yeni başlayan daha genç öğretmenler hizmet içi eğitimler ile desteklenebilirler.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi, sınıf yönetimi becerisi, geleneksel yaklaşım, çağdaş yaklaşım

İÇİNDEKİLER

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ ONAY FORMU	iii
ETİK BEYANNAMESİ.....	iv
ÖZET.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ	viii
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi.....	2
1.1.2. Alt Problemler.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	2
1.3. Araştırmanın Varsayımları.....	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.5. Tanımlar	3
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Sınıf Yönetimi ve Önemi	5
2.2. Sınıf Yönetiminin Boyutları.....	5
2.2.1. Öğrenme Ortamının Fiziksel Düzeni	6
2.2.2. Plan Program Etkinlikleri.....	6
2.2.3. Zaman Yönetimi	7
2.2.4. İlişki Düzenleme	7
2.2.5. Davranış Yönetimi	7
2.3. Sınıf Yönetimi Modelleri	8
2.3.1. Tepkisel Model	8
2.3.2. Önlemsel Model.....	8
2.3.3. Gelişimsel Model	9
2.3.4. Bütünsel Model	9
2.4. Sınıf Yönetimine Etki Eden Etmenler.....	9
2.4.1. Amaçlar	10
2.4.2. Sınıf Dışı Faktörler.....	11
2.4.3. Sınıf İçi Faktörler	15
2.5. İlgili Araştırmalar.....	20
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM	23
3.1. Araştırma Modeli	23
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	23
3.3. Veri Toplama Araçları	25
3.4. Verilerin Toplanması	25
3.5. Verilerin Analizi.....	25
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR.....	27
4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerine Yönelik Bulgular	27

4.2. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Cinsiyet Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	27
4.3. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Yaş Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	28
4.4. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Mesleki Kıdem Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	28
4.5. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Çalışılan Okuldaki Kıdem Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	29
4.6. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Okutulan Sınıf Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	29
4.7. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Güncel Konuları Takip Etme Durumlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	30
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	31
5.1. Tartışma.....	31
5.2. Öneriler	33
KAYNAKÇA	34
EKLER	37
Ek. 1. Kişisel Bilgi Formu.....	37
Ek. 2. Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği.....	38
Ek. 3. Araştırma Onay İzin Formu.....	40
ÖZGEÇMİŞ	41

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3. 1. <i>Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular</i>	24
Tablo 3. 2. <i>Sınıf Yönetim Becerileri Ölçeği'nin Skewness (Çarpıklık), Kurtosis (Basıklık) Değerleri</i>	26
Tablo 4. 1. <i>Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerine Yönelik Bulgular..</i>	27
Tablo 4. 2. <i>Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Cinsiyet Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Bulguları</i>	27
Tablo 4. 3. <i>Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Yaş Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Bulguları</i>	28
Tablo 4. 4. <i>Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Mesleki Kıdem Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Bulguları</i>	28
Tablo 4. 5. <i>Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Çalışılan Okuldaki Kıdem Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Bulguları</i>	29
Tablo 4. 6. <i>Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Okutulan Sınıf Düzeyi Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Bulguları</i>	29
Tablo 4. 7. <i>Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Güncel Konuları Takip Etme Durumuyla Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Bulguları</i>	30

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Bireylerin ve toplulukların eğitim ihtiyaçlarının büyük bir kısmı okullarda karşılanmaktadır. Okul, belli bir yeri olan, belirli süreler içerisinde eğitim verilen, öğrenci ve öğretmeni değişen, oldukça geniş kitlelere hitap eden, eğitim sürecini planlı ve programlı bir şekilde yürüten bir kurumdur. Eğitim sisteminin temel işlevsel öğeleri, okul ve sınıftır (Özdemir, Yalın ve Sezgin, 2012).

Sınıf, öğrencilerin ve fiziksel kaynakların organize bir şekilde bir araya getirilerek öğretim etkinliklerinin gerçekleştirildiği sosyal bir ortamdır. Daha genel bir ifadeyle eğitim öğretimlerin gerçekleştiği bir yaşam alanıdır. Sınıf ortamı, öğrenme- öğretme etkinliklerinin gerçekleştiği, öğrencilerin etkileşim içinde olduğu, kendine özgü havası ve iklimi olan sosyal bir çevredir. Farklı bireysel özellikleri, ihtiyaç ve beklentileri olan öğrenciler, sınıfta ortak toplumsal bir oluşum meydana getirirler (Aydın, 2017).

Sınıf yönetimi kavramı, yalnızca sınıfın fiziksel özelliklerinin düzenlenmesi, kaynakların etkin kullanılması ve öğrencilerin problem çıkarmadan öğretim etkinliklerine katılımlarının sağlanması demek değildir. Öğretmen, hedeflenen konunun belirli bir zaman dilimi içinde sınıftaki tüm öğrencilere en üst düzeyde öğretmekle yükümlüdür. Bir öğretmen konu alanında ne kadar yeterli olursa olsun, öğrencilerini öğrenmeye yönlendiremezse, sınıf yönetimi ve kontrolünde yetersiz kalırsa, başarılı olamaz (Celep, 2000). Öğretim çalışmaları yönünden en önemli unsurlardan birisi sınıf yönetimidir. Öğretimin gerçekleştirilmesindeki başarı, sınıfın iyi yönetilmesi ölçüsünde gerçekleşebilir. Öğretim etkinlikleri ne kadar iyi düzenlense de sınıf yönetimi iyi gerçekleştirilemediğinde hiçbir etkinliği olmayacaktır. Bu yüzden sınıf yönetimini, öğretimin etkili ve başarılı olabilmesi için temel bir belirleyici olarak görmek gerekir (Erdoğan, 2008). Bundan dolayı da bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim becerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.1.1. Problem Cümlesi

İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri bazı kişisel değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?

1.1.2. Alt Problemler

Araştırmanın amacına uygun olarak belirlenen alt problemler şunlardır:

1. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ne düzeydedir?
2. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri, cinsiyet değişkeninden etkilenir mi?
3. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri, yaş değişkeninden etkilenir mi?
4. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri, mesleki kıdem değişkeninden etkilenir mi?
5. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri, çalıştığı kurumda görev yapma yılı değişkeninden etkilenir mi?
6. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri, okutulan sınıf düzeyi değişkeninden etkilenir mi?
7. İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri, sınıf yönetimine ilişkin güncel konuları veya yayınları takip etme değişkeninden etkilenir mi?

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada, sınıf öğretmenlerin, sınıf yönetim becerilerini bazı kişisel değişkenlere göre incelemek amaçlanmıştır. Önceleri sınıf yönetiminde öğretmen otoritesi daha baskınken, günümüzde sınıf yönetimi olumlu öğrenme ortamı oluşturma olarak görülmektedir. Bunun sağlanması büyük ölçüde öğretmenlerin sahip oldukları becerilere bağlıdır. Öğretmenin, öğrencilerin öğrenme farklılıklarını dikkate alarak etkinlik planlamaları, uygulayabilmeleri ve değerlendirebilmeleri gerekir. Bu çalışma ile sınıf öğretmenlerinin kendi sınıf yönetim becerilerine ilişkin farkındalık kazanmalarını sağlanabilir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin sınıf

yönetimi becerilerini etkileyen etmenlere yönelik alanyazına katkı sağlaması açısından önem arz etmektedir.

1.3. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmanın amacına ulaşmayı sağlayacak olan verilerin toplanmasında kullanılacak olan veri toplama araçlarının yeterli olacağı varsayılmaktadır. Katılımcıların anket formunda yer alan ifadeleri içtenlikle ve dürüstçe cevaplayacakları varsayılmaktadır. Araştırmanın örnekleminin, evreni temsil edebileceği varsayılmaktadır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma sonuçları 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Denizli İli Çal İlçe Mili Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı bulunan resmî kurumlarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri ile sınırlıdır.

- Araştırmanın bulguları, kullanılan anket formunda yer alan kişisel bilgi ve ölçek soruları ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Sınıf: Eğitim öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için öğrenciler ve fiziksel kaynakların birbirini etkilediği sosyal bir ortamdır.

Sınıf Yönetimi: Benzer özelliklere sahip öğrenci gruplarının kendisini yönetmesidir.

Geleneksel Yaklaşım: Öğrenme ortamında öğretmenlerin baskın olduğu, kuralları kendi belirleyip, öğrencilerin uymasını beklediği sınıf yönetimidir.

Çağdaş Yaklaşım: Öğrenme ortamının daha çok öğrenci merkezli olduğu, sınıf içi kararlara ve öğrenme sürecine öğrencilerin dahil edildiği yöntemdir.

Tepkisel Model: Öğrenme ortamında meydana gelen istenmeyen davranışlara ödül ya da ceza sistemiyle müdahale edilen sınıf yönetimidir.

Önlemsel Yönetim Modeli: Ortaya çıkabilecek, herhangi bir olumsuz davranış oluşması ihtimaline yönelik önlemler içeren sınıf yönetimidir.

Gelişimsel Yönetim Modeli: Öğrencilerin fiziksel ve ruhsal özellikleri dikkate alınarak oluşturulan öğrenme ortamlarını içeren sınıf yönetimidir.

Bütünsel Yönetim Modeli: Karma bir sınıf yönetimi yaklaşımı kullanılır. Sadece okul ve ders içi etkinlikleri değil okul dışı etkinlikleri de kapsamaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Sınıf Yönetimi ve Önemi

Sınıflar eğitimin gerçekleştirildiği yer olmaları itibariyle önem arz etmektedir. Eğitimin kalitesiyle ilgili ne kadar çok ön çalışma yapılsa da önemli olan sınıfta öğretmenin oluşturduğu atmosfer ve ortaya koyduğu performanstır. Bu nedenle eğitim öğretimde istenilen noktaya ulaşmada sınıfların rolü büyüktür (Ağaoğlu, 2014). Aydın (2013) sınıfları alanında uzman olan değişik eğitimcilerin eğitim faaliyetlerine hayat verdiği alanlar olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda, sınıf içinde yapılan eğitimin ve öğretme etkinliklerinin amacı, bilgi, beceri ve fayda anlamında genç nesillerin sağlıklı ve faydalı bir şekilde yetişmesini sağlamaktır. Sınıf içinde yapılan öğretim etkinlikleri eğitim lideri ve sınıf yöneticisi olan öğretmen tarafından planlanıp yönetilir. Öğretmenlerin bilgi, beceri, tutum ve davranışları sadece öğrencileri değil, okul yönetimini, aileleri ve okul çevresini de etkiler. Bu nedenle öğretmenlerin donanımlı olmaları gereklidir (Özgan ve Tekin, 2011).

Eğitim öncesinde planlama yapılması, eğitime uygun materyallerin seçilip temin edilmesi, kurallar yardımı ile sınıf düzeni sağlanarak olumlu öğrenme ortamının oluşturması ve öğrenme sürecinde sınıf öğretmenin gerçekleştirdiği her şey sınıf yönetimi kapsamındadır (Aydın, 2017; Celep, 2000;12 Çelik, 2005; Erdoğan, 2008; Özdemir, 2017). Genel olarak sınıf yönetimi istendik davranışların kazandırılması ve geliştirilmesi için mekanın, gerekli iletişimin, zamanın ve materyallerin etkin bir şekilde işe koşulmasıdır. Öğretmenlerin kişisel özellikleri öğrenme ortamlarının ve materyallerin özellikleri ve öğretmenlerin sahip oldukları bilgi ve anlayışa bağlı olarak sınıf yönetimi farklılaşabilmektedir.

2.2. Sınıf Yönetiminin Boyutları

Sınıf içerisinde sınıf yönetimini olumsuz etkileyecek davranışların ortadan kalkması için öğretmenin sınıfı sınıfla beraber yönetme konusunda kararlı olması ve her bir öğrencinin sorumluluk almasını sağlaması gerekir. Öğrencilerin devam ettikleri sınıflar göz önünde

bulundurularak kurallar belirlenmelidir, kademeler ilerledikçe kuralların sayısı artırılabilir. Burada öğretmene düşen sorumluluk, sınıf içerisinde kurallara uyulma durumunu takip etmek ve gerektiğinde kuralları hatırlatmaktır (Kıran ve diğ., 2005). Öğrencilerin özgüvenlerini artırmak için öğretmen rehberliğinde sınıf içi ve sınıf dışı çalışmalar planlanır (Sarpkaya ve diğ., 2010).

Öğretmen sınıfta demokratik bir öğrenme ortamı oluşturarak istenmeyen davranışların azaltılmasını sağlayabilir. Bununla birlikte, eğitsel amaçlardan uzaklaşmamak kaydıyla, gevşek sınıf yapısının tercih edilmesi önerilebilir (Gülşen ve diğ., 2010). Sınıf yönetim becerilerinin boyutları beş alandaki etkinliklerden oluşur.

2.2.1. Öğrenme Ortamının Fiziksel Düzeni

Fiziksel düzen sınıfta bulunan her türlü özelliği ifade etmektedir. Sınıfın temiz olması, ısısı, aldığı ışık, bulunan öğrenci grupları, eğitim için gerekli araçlar bu özelliklerden bazılarıdır (Başar, 2005). Sınıf ortamlarını doğru bir düzende kullanmanın ana nedeni öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırmaktır. Ayrıca fiziksel olarak öğrencilerin kendilerini rahat hissedebilmelerine katkı sağlar böylece öğrencileri de dışsal olarak motive etmiş olur.

2.2.2. Plan Program Etkinlikleri

Bir diğer boyut plan-program etkinlikleridir. Bu boyut ders içinde işlenecek kazanımların düzenlenmesi, kullanılacak malzemelerin seçilip temin edilmesi, ders uygulamasında kullanılacak yöntemlerin belirlenmesi, öğrencilerin ilerlemelerinin ve gerilemelerinin süreç içinde düzenli bir şekilde kaydedilmesi gibi etkinlikleri kapsar. Öğrencisinin öğrenmesini kolaylaştırmak isteyen bir öğretmen, program ile ilgili gerekli uyarlamaları yaparak öğrencisi ile program arasında bir bağ kurabilmelidir. Çünkü öğrencilere yararlı olacak eğitim ve öğretimi düzenleyebilmek iyi bir planlama ile mümkün olur. Öğretim etkinliklerinin önceden planlanması ve programlanması hedeflenen amaçlara en maliyetsiz ve en pratik şekilde ulaşmayı sağlar (Başar, 2012).

2.2.3. Zaman Yönetimi

Sınıf yönetimindeki bir diğer boyut zaman yönetimidir. Sınıfta kalıcı bir öğrenme ortamı oluşturabilme öğrenmeye ayrılan zamanın çokluğu ve onu etkili kullanabilmeyeyle doğru orantılıdır. Sınıf içindeki tüm zamanın tek bir etkinlikle harcanması bazen uygun olabilir ama genellikle böyle bir durum öğrenci için sıkıcı olur. Bu nedenle ders içindeki etkinliklerin çeşitliliğinin sağlanması bu boyutta önemlidir. Burada öğretmenin dersteki etkinliği nasıl ne ile ne kadar öğrenci ile ve ne zaman yapacağı çok önemlidir. Bu boyutta yer alan maddeler; etkinliklerin çeşitli olması, ders içi ve dışında dersin işleyişini bozan etkinliklere yer verilmemesi, dersin monotonluktan uzak olarak, değişik etkinliklerle öğrencilerin katılımının artırılması ve bu sayede öğrencilerin derse olan ilgilerinin artması olarak sıralanabilir (Şimşek ve Altınkurt, 2006).

2.2.4. İlişki Düzenleme

İlişki düzenlemeleri sınıf yönetimi becerisinin dördüncü boyutudur. Sınıftaki kuralların öğrencilerle belirlenmesi ve onlara kuralların alıştırılması, öğrenci ve öğretmen arasındaki ilişkileri hazırlaması, bir diğer basamak olan davranış boyutunu da biçimlendirmektedir (Başar, 2012). Öğrenme sürecinde sınıf en önemli değişkenlerden biridir. Sınıf ortamının durumunu da hem öğrencilerin öğretmen ve arkadaşlarıyla olan ilişkileri hem de öğretmenlerin öğrencileriyle olan ilişkileri belirlemektedir. Öğretmenler sınıfı idare ederken bazı bildirişim hususları kullanırlar ve bu hususlar eğitim-öğretim aktivitelerini doğrudan yansıtmaktadır (Başar, 2012).

2.2.5. Davranış Yönetimi

Sınıf yönetiminin beşinci boyutu davranış düzenlemeleridir. Davranış düzenlemeleri boyutu adından da anlaşılabilceği gibi sınıf içinde oluşabilecek tüm olumlu davranışların pekiştirildiği veya sorunlu davranışların engellenip düzeltildiği türdür. Sınıf içinde istenen tutumlar da istenmeyen davranışlar da öğretmenin kendi yorumuna göre değişiklik gösterebilir. Ama genel olarak bakıldığında öğrenmeyi engelleyen, sınıfta huzursuzluk yaratan bütün davranışlara olumsuz davranış denir (Başar, 2012). “Sınıf yönetimi ve sınıfın idaresi hakkındaki

araştırmalar incelendiğinde, sınıf içindeki olumsuz tutumların birçoğunun önceden önlenabilir olduğu görölr” (Okçu ve Epçaan, 2013, s.71). Davranış düzenleme deyince tabi ki sınıf kuralları ilk akla gelen ögelerdir. Öğretmenin sınıfta bulunan öğrencileri doğru algılayabilmesi, onlara olumlu öğrenme ortamları hazırlayıp hazırlayamaması, öğretmenin sahip olduğu disiplin anlayışıyla ilgilidir.

2.3. Sınıf Yönetimi Modelleri

2.3.1. Tepkisel Model

Bir davranışa tepki olarak veya istenmeyen davranışlar sonucunda gelişen sınıf yönetimi modelidir. Tepkisel sınıf yönetimi modelinde amaç, istenmeyen durum ve davranışı değiştirilmesidir. Örneğin; soruyu doğru cevaplayan öğrenciye aferin demek, derste konuşan öğrenciyi azarlamak gibi davranışlarda kullanılmaktadır. Bu modelde istenilen davranışlar ödüllendirilirken, istenmeyen davranışlar ise cezalandırılmaktadır. Sınıfta öğretmen düzeni bu şekilde sağlamaktadır. Çok sık kullanılması öğretmenin sınıf yönetimindeki yetersizliğini göstermektedir. Tepkisel model, istenmeyen bir davranışın sonucunda tepki veren sınıf yönetimi modelidir. Tepkisel modelde istenmeyen durum ya da davranışın değiştirilmesi amaçlanır. Bundan dolayı, klasik sınıf yönetimi olarak da adlandırılabilir, işleyişi, istenmeyen sonuç-tepki şeklindedir (Başar, 2012).

2.3.2. Önlemsel Model

Öğrenme ortamında gelişebilecek olumsuz durumların ve öğrencilerin istenmeyen davranışlarının önceden tahmin edilip, önlenmesine yönelik tüm çalışmalar önlemsel model kapsamındadır. Bu modelde planlama önem arz etmektedir. Öğrenme ortamında fiziki, sosyal ve kültürel düzenlemeler yapılır. Böylece öğrenme ortamında meydana gelebilecek sorunlar ve istenmeyen öğrenci davranışları önlenmiş olacaktır. Ayrıca öğrencilerin istedik davranışları kazanabilecekleri ve geliştirebilecekleri ortam hazırlanmış olur. Bu modelde öğrenme ortamındaki etkinlikler sosyalleşmeyi destekler niteliktedir ve birden çok gruba yönelik olarak düzenlenir (Demirtaş, 2017).

2.3.3. Gelişimsel Model

Gelişimsel modelde amaç, öğrencilerin fiziksel, deneyimsel, duygusal gelişim düzeylerine göre uygulamaların gerçekleştirilmesini sağlamaktır. Sınıftaki tüm etkinliklerin düzenlenmesinde ve sınıf kurallarının oluşturulmasında öğrencilerin gelişim düzeylerini dikkate alan bir modeldir. Öğretmen, öğrencilerin gelişim düzeylerinin sınıf yönetimi açısından etkileyebileceği sonuçları dikkate almak zorundadır (Erdoğan, 2008).

Ağaoğlu'na (2009) göre, sınıfta gerçekleştirilecek öğretim etkinliklerinde, belirlenecek sınıf kurallarında öğrencinin gelişim özellikleri dikkate alınarak seçim yapılmalıdır. Gelişimsel modelde, öğretmen öğrencilerine öğrenmeleri için fırsat tanır. Öğrencilerinin uygun faaliyetlerde bulunmalarını sağlar. Öğrencilerinin hazır bulunurluklarını dikkate alarak eğitim ve öğretim plan programlarını hazırlar ve düzenler (Erdoğan, 2008). Gelişimsel model yaklaşımında sınıftaki öğretim faaliyetleri ve sınıf kurallarında öğrencilerin gelişim evrelerine uygun seçimler yapılması söz konusudur (Ağaoğlu, 2014).

2.3.4. Bütünsel Model

Tepkisel, önlemsel ve gelişimsel modellerin bir arada uygulanması bütünsel modeli oluşturmaktadır. Bu modelde öğrencilerin gelişimleri ön planda tutulmaktadır. Öğrenci istenmeyen davranışları önceden kestirilip gerekli önlemler alındığı gibi öğrenme sürecinde istenmeyen bir durumla karşılaşıldığında uygun tepki verilebilmektedir (Başar, 2001). Sınıf yönetimi modellerinde tek geçerli bir model olduğu söylenemez. Sınıf yönetiminde kullanılan model dersin amacı, süresi, öğrenme ortamı, kullanılacak yöntem ve materyaller veya öğretmenin tercihine göre farklılık gösterebilir.

2.4. Sınıf Yönetimine Etki Eden Etmenler

Olumlu bir sınıf ve öğrenme ikliminin sağlanmasında birçok faktör rol almaktadır. Sınıf yönetimini etkileyen etmenleri; amaçlar, sınıf dışı faktörler ve sınıf içi faktörler olarak üç kategoride incelemek mümkündür.

2.4.1. Amaçlar

Örgüte yön veren anlam kazandıran amaçlar aynı zamanda örgütün varlık nedenidir. Amaçlar konusunda karşılaşılabilecek en önemli sorunlardan biri, örgüt üyelerinin amaçları ile örgütün amaçları arasında denge kurabilmektir. Sınıf örgütü açısından bakıldığında bu türden bir sorunun daha az yaşanması beklenir. Çünkü üyeleri ile birlikte tüm örgüt öğrenme ve öğretmeyi en üst düzeyde gerçekleştirme amacına hizmet etmektedir. Öte yandan eğitimin genel amaçlarında görülebilecek bir belirsizlik, sınıfı da etkiler. Bunun için her sınıf yöneticisinin kendi ülkesinin eğitiminin genel ve özel amaçlarını, ilkelerini iyi bilmesi gerekir. Eğitimin amacı net belirtilmezse uygulamalarda karmaşıklık ve zorluk yaşanacaktır. Bu, genel eğitimin amaçlarından bir dersin öznel amaçlarına kadar geçerlidir. Sınıf yöneticisinin görevi, sınıftan beklenen amaçları gerçekleştirmeye katkıyla birlikte, sınıfın kendine özgü amaçlar şekillendirmesini de sağlamaktır (Toprakçı, 2013). Öğretmenler her etkinlikte öğrencileri sınıfın amaç ve hedeflerini gerçekleştirme çalışmalarına katılımlarını sağlamalıdır. Bu katılım öğrencilerin kendi öğrenme sorumluluklarını yüklenmelerini ve başarıya duygusunu tatmalarını sağlayacaktır (Kıran ve diğ., 2005).

Genel yönetim Genel yönetim, devleti ve devleti işleten işbaşındaki hükümeti ifade eder ve devletin öncelikleri bağlamında okulu ve sınıfı etkiler. Toprakçı'ya (2013) göre genel yönetimin bir topluma aynı zamanda bütün kurum ve kuruluşlarında değişiklik yaparak yön verebileceği tek kurum eğitim ve bilim gibi gözükmektedir. Bu açıdan bakıldığında Türkiye'deki eğitim bakanlığının iki ayaklı hale gelebilmesi ve etkili olabilmesi için "Milli Eğitim ve Bilim Bakanlığı" haline getirilmesi, siyasetten en az etkilenen bir kuruma dönüştürülmesi zorunlu gibi gözükmektedir. Genel yönetimin sınıf üzerindeki belirleyiciliği, genel bütçeden eğitime ayırdığı paydan, sınıftaki öğrencinin harçlığını belirleyen velisinin maaşına verdiği zamma kadar uzanabilir. Diğer yandan, okul, derslik yapımı, öğretmen ve diğerlerinin işe alınması ve ücretlerinin ödenmesi, program yapıcılığı, ders araç-gereç sağlama vb. gibi birçok sınıf yönetimi etkileyeninin belirleyicisi konumundadır (s. 78-79).

Merkez örgütü (Millî Eğitim Bakanlığı) Merkez örgütü genel yönetimin belirlediği öncelikler dahilinde kaynakları elde eden, amaç belirleyen ve gelişmeyi takip eden etkili bir faktördür. Örneğin; fiziksel ya da ruhsal sorunları olan bir öğretmeni atadığında sınıfın bu durumdan etkilenmesi kaçınılmazdır. İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Eğitim müdürlüğü hem okul ve hem de sınıf üzerinde gerçekten anlamlı bir güç olarak yorumlanabilir. Okul yöneticisi ve sınıf yöneticisi çoğu sefer en sıradan kararlarda bile eğitim müdürlüklerine danışmak zorunda kalabilmekte ve müdürlüklerde basit konularda bile sınıf ve okul yönetimine müdahale edebilmektedir. Hatta, doğrudan öğrencilere dahi müdahaleler gözlemlenebilir (Toprakçı, 2013).

Okul yönetimi Eğitimin önemli değişkenlerinden birileri okulun idari yapısı ve idarecilerin özellikleridir. Çünkü etkili öğretim yönetsel desteğe bağlıdır. Okulda öğrencilerle ilgili alınacak kararlarda onların söz hakkı olması gerekir (Başar, 2012). Okulun yapısının ve işleyişinin nasıl olacağına dair sınırları ilgili mevzuatta çizili olmakla birlikte, uygulamada buna asıl yön veren kişi okul yöneticisidir (Gülşen ve diğ., 2010). Okul yönetimince sağlanan kolaylıklar, ortamlar ve olanaklar ile okul yöneticilerinin tutumları ve uyumları sınıf yönetimi üzerinde etkilidir. Yöneticiler öğretmenleri daha etkili çalışmalarını için güdüleme faaliyetleri sınıf yönetimini etkileyebilmektedir. Okul yönetiminde ki bir kadro değişikliği okuldaki dengeleri bozar. Bu durumda da sınıf yönetimi etkilenecektir (Toprakçı, 2013).

Yönetici okul iklimini, öğretmenleri rahatlatarak ve günlük sıkıntılarını unutmalarını sağlayacak şekilde düzenlemelidir. Öğretmenler ancak böyle okullarda etkili olarak çalışabilir ve demokratik sınıf yönetimini uygulayabilirler (Kıran ve diğ., 2005). Sınıf yönetiminin uygunluğu okul yönetiminin kalitesine doğru orantılıdır. Çünkü, olanakların üretimi, dağıtımı, kullanımı, düzeni, okul yönetiminin kalitesine göre farklılaşır, bu kalite oranında sınıf yönetimi uygunluğu artar (Başar, 2012). Akademik yönden başarısı yüksek olan okulların diğer okullara göre daha fazla çevresel ve ailesel destek aldıkları ve katılıma dayalı bir yöntem anlayışına sahip oldukları belirlenmiştir (Gülşen ve diğ., 2010).

2.4.2. Sınıf Dışı Faktörler

Kişilik yapısının en temel kazanımları ilk olarak ailede edinilir ve bu kazanımların ilerleyen yaşlarda değiştirilmesi çok güçtür. Aileyi sınıf yönetimi açısından baskı grubu yapan

şey olumlu ya da olumsuz bütün özelliklerinin çocuğa bulaşıcılığıdır. Aile ve üyelerinin; demografik, fiziksel, psikolojik, ekonomik, sosyal, kültürel ve eğitsel özellikleri sınıf yönetimini etkileyebilmektedir (Toprakçı, 2013). Yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği ve onlardan çok şeyler öğrendiği için bireyin davranışlarını belirleyen en önemli etken ailesidir.

Aileyle ilgili birçok etkenin sınıf yönetimini olumlu ya da olumsuz olarak etkilediğini söylemek mümkündür. Ailesi tarafından sevilmiş çocuklar arkadaşlarını sevmekte ve onlarla iyi geçinmektedir (Boz, 2003). Sevgisiz ve ilgisiz öğrenciler ilgi çekmek için sınıfta akla gelmeyen yollara başvurmaktadır (Kıran ve diğ., 2005). Çocukların doğuş sırası da sınıf yönetimini etkileyen etmenlerden biridir. Ailelerin ilk çocuklarından beklentileri daha çok odluğu için bu çocuklarının öğrenciliği sırasında okulla ve öğretmenle ilişkileri daha çok olmaktadır. Varlıklı olan aileler çocukları için en iyi eğitim ortamlarını hazırlamaktadırlar. Bu ailelerde eğitime karşı ilgi ve özen de yüksek düzeydedir. Orta düzeyde varlıklı olan aileler ise çocuklarına ekonomik olanaklarının el verdiği ölçüde iyi bir eğitim ortamı hazırlamaya çalışmaktadırlar. Varlıklı olmayan aileler, çocuklarına iyi bir eğitim ortamı hazırlamadıkları gibi onların eğitimlerine karşı olan ilgi ve özenleri de oldukça azdır. Ailenin dağılması, boşanmalar tüm çocuklar için sancılıdır. Yapılan araştırmalar, çocukların ebeveynlerin boşanması yerine problemlili bir aile ortamında yaşamayı tercih ettiklerini göstermektedir. Ailesinde ayrılık yaşayan çocukların okulda başarısızlık yaşadıkları ve saldırgan davranışlar sergiledikleri görülmektedir (Gülşen ve diğ., 2010).

Öğretmen ailelerin öğretim düzeyi ile kültür seviyelerini bilmeli ki öğrencinin sınıf içerisindeki istenmeyen davranışlarına karşı önlem alabilesin. Sınıf yöneticisine düşen görev, sadece çocuğu doğru yola iletmek değil aynı zamanda aileyi de etkileyerek çocuğun doğru yoldan alıkoymamalarını sağlamaktır (Kıran ve diğ., 2005).

Öğrenciden beklenen davranışlar aileye ile paylaşılmalı, öğrenmenin artıp, sınıf sorunlarının azalması böylece sağlamalıdır. Aileyle iletişim ertelenmeden gerçekleştirilmeli, hızlı iletişim araçları kullanılmalıdır. Görüşme tekniği kullanıldığında, yüz yüze olduğundan ve esnekliğe imkân tanıdığından daha iyi sonuçlar ortaya çıkabilir (Başar, 2012).

Öğrenciler; bu kategorideki “öğrenci” kavramı, etkisi yasalarca belirlenmemiş bir şekilde sınıfı dışarıdan etkileyen öğrencileri kapsamaktadır. Öğrencilerin sınıf içerisinde bulunma amaçları neredeyse bütün davranışların belirleyicisi olabilir. Diğer yandan unutulmamalıdır ki öğrencinin amacı ne olursa olsun her amaç, sınıf yöneticisi tarafından sınıfın amaçlarıyla buluşturulabilir. Öğrenciler, öğrenci üzerinden hem doğrudan hem dolaylı bir etkiye sahiptir. Doğrudan etkisi; öğrencilerin bilgi, tutum ve davranışları, sınıftaki tüm öğrenciler için öğrenilecek bir özelliğe sahip olmasından kaynaklanır. Dolaylı etkisi ise; öğrencilerin oluşturduğu grupların okulu ve sınıfı etkileyen diğer öğeler üzerinde önemli rol oynamasından kaynaklanmaktadır (Toprakçı, 2013).

Öğrencinin öğrenme etkinliklerine katılma durumu öğrenme sürecini önemli düzeyde etkilemektedir. İstenen davranışların ortaya çıkmasının kolaylaşması için okulun istediği davranış özellikleriyle arkadaş grubunun özellikleri birbirine benzer olması gerekir (İlgar, 2005). Öğretmenlerin sınıftaki alt grupları, bu grupların üyelerini, onları bir araya getiren nedenleri, grupta kim ya da kimlerin etkili olduğunu bilmeleri, onların akran gruplarının sınıf yönetimine olumsuz etkilerini olumlu yönde bir ortama dönüştürmelerinde yardımcı olacaktır (Gülşen ve diğ., 2010).

Öğretmenler; bu kategorideki “öğretmen” kavramı, etkisi yasalarca belirlenmemiş bir şekilde sınıfı dışarıdan etkileme potansiyeline sahip öğretmenleri ifade etmektedir. Eğitim sisteminin en stratejik parçalarından biri olduğu gibi öğretmendir. Öğretmenler okul değişkeninin önemli bir ögesidir. Öğretmenlerin farklı nedenlerle oluşturdukları grupların, derslerine girdikleri sınıfların yönetimini olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir. Bu grupların en önemlisi öğretmenin ailesidir. Ailesinin çeşitli özellikleri, iş yaşamlarında onlar tarafından desteklenme düzeyleri sınıf yönetimi üzerinde etkinin niteliği belirler (Toprakçı, 2013).

Öğretmenin sınıf yönetimi bilgisi öğrenme sürecini olumlu ölçüde kolaylaştırır ve sınıf içi yaşamı daha sevimli, üretken ve başarılı hale getirir. Öğretmenin, öğrencilerden beklentilerinin olması doğal bir ihtiyaçtır. Ancak bu beklentiler öğrencilerin başaramayacakları düzeyde olmaması ve öğrencilere açık ve net bir şekilde ifade edilmesi gerekir (Kıran ve diğ.,

2005). Öğretmen öğrencilere yönelik beklentilerini yüksek tuttuğunda onlara daha fazla zaman ayırdığı, öğrenmeye teşvik ettiği, onların öğreneceğine inandığı için yaklaşımlarında daha dikkatli ve tutarlı olduğu söylenebilir. Öte yandan öğrencilere yönelik beklentilerini düşük tuttuğunda ise tam tersi bir davranış ve tutum sergilemektedir (Gülşen ve diğ., 2010).

Yardımcı personel; memur, hizmetli ve diğer işçiler bu gruba girerler. Yardımcı personel sınıf yönetimini, okuldaki eğitim-öğretim etkinliklerine yardım ederek doğrudan etkileyebildiği gibi, personelin tutum ve davranışların öğrenciler tarafından gözlemlenerek öğrenilmesi şeklinde dolaylı olarak da etkileyebilir.

Okul dışı gruplar; bu kapsamda değerlendirilebilecek gruplar, valilik kaymakamlık, belediye-muhtarlık, şirketler, fabrikalar, sendikalar vb. gibi yasal; mafya ve terör grupları gibi yasa dışı da olabilir. Eğitim örgütleri, kuruluş amaları arasında ekonomik, politik ve sosyal amaçlar olduğundan dolayı ekonomik, politik ve sosyal alanda rol oynayan bütün kurum, örgüt ve gruplar eğitim örgütü üzerinde etkili bir faktör olarak değerlendirilebilir. Okul dışı öğeler; bu öğeleri genel olarak, nüfus hareketleri, teknoloji, afetler, iklim, yaşanılan yer ve kültür, kazalar, hastalıklar, savaşlar, antlaşmalar, spor, oyun, madde bağımlılığı, şiddet, kitle iletişim araçları şeklinde sınıflandırmak olanaklıdır (Toprakçı, 2013).

Bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler eğitim-öğretim ortamlarında yeni öğrenme teknolojilerinin kullanılmasının önünü açmaktadır. Dolayısıyla öğrenme ortamında film, televizyon, video, bilgisayar, akıllı tahta gibi göze ve kulağa hitap eden teknolojik materyallere yer verilmesi mümkün olmaktadır. Bu durumun sınıf yönetimini de etkilemesi kaçınılmazdır (Gülşen ve diğ., 2010).

Kitle iletişim araçlarının insanlar üzerindeki etkisinin çeşitli biçimlerde ve ölçülerde olduğu artık inkâr edilemez bir bulgudur. Bunların başında televizyon gelir. Televizyonu çok fazla izleyen çocukların aşırı hareketlilik, televizyondaki karakterleri taklit etme, iştahsızlık, korkulu rüyalar görme, içine kapanıklık, ödevlerini yapmak istememe, hayal alemindeymiş gibi davranma, delice sorular sorma, uyuma güçlüğü gibi problemlerle karşılaştıkları görülmektedir. Ayrıca çocuklarda televizyon izleme süresinin artması okul başarısı ve arkadaşları ile olan sosyal ilişkilerini olumsuz yönde etkilemektedir (Kıran ve diğ., 2005).

Kitle iletişim araçlarının olumsuz etkilerine rağmen olumlu yönde kullanılabilirlerse çok etkili bir eğitim-öğretim aracı olarak hizmet edebilirler. Özellikle televizyon birden fazla duyuya hitap etmesi, gerçekte gidip görme imkânı olmayan mekanları sınıf ortamına getirmesi sınıfta istenmeyen davranışların ortaya çıkmasının önüne geçmeye katkıda bulunabilir (Kıran ve diğ., 2005). Bireyin davranışlarını belirleyen etmenlerden biri içinde yaşadığı toplumun yaşam tarzıdır. Okul toplumun yaşam tarzının (kültürünün) değişmeden yeni nesillere aktarıldığı bir kurumdur. Sadece içinde yaşanan toplumun kültürü değil diğer toplumların yaşama biçimleri de insan davranışlarını etkileyebilir. Günümüzde özellikle kitle iletişim araçları ve sosyal ağlar aracılığıyla diğer toplumların kültürleri rahatlıkla öğrenilebilmektedir (İlgar, 2005).

2.4.3. Sınıf İçi Faktörler

Sınıf içi faktörler sınıf denilince akla ilk gelen öğeleri içerir. Bu faktörlerin, öğrencinin, öğretmenin ve dersliklerin fiziksel yeterliliği gibi grupları vardır

Sınıfın fiziksel yeterliliği; Sınıfın fiziksel yeterlilik faktörleri sınıfın bizzat ders yaptığı yerler olarak doğrudan olabileceği gibi, sınıfın okulun kütüphanesi gibi farklı bölümlerinden yararlanması olarak dolaylı da olabilir. Bu değişkeni fiziksel gerçekliği olan (derslik, laboratuvar, atölye, bahçe vb.); sanal gerçekliği olan (internet, sanal sınıf vb.) bazında sınıflandırmak olanaklıdır. Sınıf mekanik bir yapı değildir her an beklenmedik bir durumla karşılaşılabilir, öğretmenlerin anında müdahale etmesi gerekebilir. Etkili ve olumlu bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturulması öğrenmenin istenilen düzeyde sonuçlanmasına yardımcı olacaktır (Küçükahmet ve diğ., 2003).

Gerçek derslikler, fiziksel olarak bütün duyu organlarınca algılanabilen bir varlığı olan, öğrenci ve öğretmenin bir araya gelerek eğitim-öğretim faaliyetlerini yürüttükleri ortamlar olarak tanımlanabilir. Bu tür dersliklerin sınıfı etkileyen temel değişkenleri; aydınlatma, ısı ve hava, ses düzeni (akustik), temizlik, estetik, öğrenci sayısı, araç-gereç, dersliğin güvenliği, dersliğin yerleşim düzeni olarak sınıflandırılabilir. Bu değişkenlerin etkili bir sınıf ortamı oluşturabilmek için kontrol edilmesi önemlidir. Bu kontrolün yasal olarak öğretilmede olmadığı, söz konusu değişkenlerin çoğunlukla okul yönetimi ve üst makamlarca belirlendiği açıktır (Toprakçı, 2013).

Sınıfın ferah olması (her öğrenci için 1,5 m² alan), basık ve havasız olmaması, duvarların, sıraların, masanın boyalı olması ve kırık dökük olmaması sınıfta rahatlatıcı bir ortam oluşmasını sağlayacaktır. Sınıftaki bozuk, kırık dökük halde bulunan eşya, araç ya da duvarlar öğrencilerde onları daha fazla bozma eğilimi yaratmaktadır. Bu şekilde bulunan ortamlar öğrencilerin oraya gelme ve orada bulunma isteklerini azaltmaktadır. Öte yandan okul binasının içinde bulunan kütüphanenin rahatlıkla ulaşılabilecek bir yerde olması, aydınlık ferah ve sessiz olması, aranan kaynakların kütüphanede bulunması önemlidir (Küçükahmet ve diğ., 2003).

Fiziksel anlamdaki temizlik dışında sınıfın en azından teneffüs aralarında havalandırılarak oksijen azlığı giderilmelidir. Bilindiği gibi sınıftaki oksijenin azlığı öğrencilerin ders sırasında uykularının gelmesine ve dikkatlerinin dağılmasına neden olur (Gülşen ve diğ., 2010). Okul binasının içerisinde koridorların geniş ve aydınlık olması gerekir. Öğrencilerin teneffüslerde yiyecek ve içecek alabilecekleri satış yerlerinin bulunması ellerini yıkayabilecekleri, ihtiyaçlarını giderebilecekleri tuvaletlerin olması gerekir. Okul binası çevresinde öğrencilerin dolaşıp dinlenebilecekleri kadar alanların bulunması, müzik, resim ve beden eğitimi gibi dersler için gerekli donanımının ve malzemenin bulunduğu özel alanların olması da öğrencilerin okula istekli halde gelmelerinde etkili olacak ve öğrenme isteklerini olumlu yönde artıracaktır (Küçükahmet ve diğ., 2003).

Okul binasının bulunduğu yerin de sınıf yönetimini dolaylı etkilediği düşünülmektedir. Okulun yeri seçilirken; öğretim programlarına uygun bir olmasına, öğrencilerin kolaylıkla ulaşabilecekleri bir yer olmasına, bulunduğu yer yönüyle güvenli olmasına, her türlü alt yapı hizmetlerinin sağlanmış ya da sağlanacak olmasına, ileriki yıllarda gereksinimlere göre ek bina/binalar yapılmasına olanak vermesine, okul yerinin kamulaştırma bedelinin ekonomik olmasına dikkat edilmelidir (Gülşen ve diğ., 2010). Sınıfta görme ve okuma faaliyetlerinin rahatlıkla yapılabileceği oranda ışık olması gerekir. Işık az olduğunda yorgunluk artar, verim düşer ve gözlerde bozulmalar meydana gelebilir. Öğrenci ışığı sol omzundan alacak biçimde oturtulmalı, pencereler sınıf yüzeyinin en az beşte birini kaplamalı, az ışık alan sınıflar beyaza boyanmalıdır. Sınıfın ısısının da normal oda sıcaklığında olması gerekir (İlgar, 2005).

“İdeal sınıf” sıcaklığı “19 ile 21,5 C” olarak kabul edilmektedir (Küçükahmet ve diğ., 2003). Bu sıcaklığın yükselmesi öğrencilerde fiziksel rahatsızlıklara, ilgilerinin dağılmasına, zihnin gevşemesine yol açarken, düşmesi ise öğrencileri ısınmaya yöneltmekte ve onların öğretime yoğunlaşmasını güçleştirmektedir (Celep ve Polat, 2008).

Renkler öğrencilerin duygularını algılayışlarını etkilemektedir. Örneğin, mavi ve açık renkler sakin ve dinlendirici, yeşil güven verici kabul edilir. Mavi, yeşil ve mor renkler soğuk renkler olarak bilinirler özellikle görsel materyaller hazırlanırken taban rengi olarak kullanılmalıdır. Sarı, kırmızı, turuncu gibi renkler ise sıcak renkler olarak bilinirler. Bu renkler ise görsel materyaller hazırlanırken vurgulu ve dikkat çekecek yerlerde kullanılırlar. İşitmeyi engelleyici, dikkati dağıtıcı ve rahatsız edici türden oluşan ses kirliliğine gürültü denilmektedir. Gürültülü sınıf ortamında, sözel mesajları duyma zorluğu yaşanılacağı gibi görsel sunumları da izlemede güçlüklerle karşılaşılabilir (Küçükahmet ve diğ., 2003). Bu durumda okulun hem dışarıdan gelen sesleri hem de içerideki sesleri yalıtın bir donanıma sahip olması gerekir (Gülşen ve diğ., 2010).

Sınıfın oturma düzeni de sınıfı etkileyebilecek fiziksel faktörlerden biridir. Oturma düzeni dikkatli bir şekilde planlanıp organize edilebilirse, sınıf yönetimini kolaylaştıracak bir faktör olacaktır (Kıran ve diğ., 2005). Araç-gereç yeterliliği konusunda özellikle fen alanında araç-gereçlerin temin edilmesi, kullanışlı olması, sayılarının yeterliliği, kullanıldıktan sonra düzgün bir şekilde bırakılması vb. gibi durumların sınıf yönetimini etkilemesi muhtemeldir (İlgar, 2005). Sanal derslikler dendiğinde ise akla gelen uzaktan öğretim ve e-derslik kavramlarıdır. Bu tür derslikler aynı zaman ve mekânda bütün öğrencilerin birbirini görmesi ve etkileşmesine imkân vermediğinden, bu dersliklerde yapılan faaliyete eğitimden ziyade “öğretim” demek gerekir (Toprakçı, 2013).

Öğretmen ve öğrenci yeterlilikleri: Sınıf bu iki insan ögesinin kombinasyonudur. Bu iki insan ögesinin eğitimsel, bireysel, ekonomik ve teknolojik yeterliliklere sahip olma dereceleri sınıf yönetimini olumlu ya da olumsuz etkiler. Eğitimsel açıdan öğretmenin, öğretmeye çalıştığı konuda bilgili ve yeterli olması, öğretmenlik formasyonuna sahip olması gerekir. Öğrencinin ise genel anlamda bütün dersler, özel anlamda herhangi bir dersle ilgili geçmiş eğitimsel yaşantısının

olması sınıf yönetimini etkileyecektir. Teknolojik açıdan öğretmen ve öğrencinin en azından gündelik yaşamlarını sürdürebilecek teknolojik bir okur yazarlık donanımına sahip olması gerektiği açıktır. Ekonomik açıdan öğrencinin okurken gelir sağlayacağı kaynakların yeterliliği, öğretmenin yaptığı iş karşılığında aldığı ücretlerin ya da kendi ailesinden edindiği varlıkların yeterliliği sınıf yönetimini etkilemesi olanaklıdır. Toplumsal açıdan yeterlilik, toplumun içinde bulunulan yer (statü) itibariyle kendilerinden beklenen toplumsal ilişkileri (roller) yerine getirebilmektir. Öğrenci ve öğretmen sınıflarında işleyişi sağlayacak asgari toplumsal yeterliliğe sahip olmaları gerekir. Bireysel açıdan öğrenci, öğretmen ve sınıf yöneticisinin fiziksel, zihinsel, duygusal alanlarda ki yeterliliklerinin sınıf yönetimine yansımaları görmek mümkündür (Toprakçı, 2013).

Öğretmenin sınıf yönetimini etkileyen mesleki nitelikleri birkaç başlık altında toplanabilir. Bunlar (Gülşen ve diğ., 2010);

- Eğitim-öğretim etkinliklerini organize etme,
- Eğitim-öğretim yöntem ve tekniklerinden faydalanma,
- Etkili iletişim yapma,
- Sahip oldukları “dil kodları”,
- Zamanı etkili kullanmadır.

Öğrencilik yıllarında demokratik eğitim anlayışını savunan öğrenciler, öğretmenliğe atıldıkları yıl otoriter bir öğretmen olup çıkmaktadırlar. Onların bu kadar çabuk değişebilmelerinin temelinde, kendilerine olan güvensizlik ve birlikte çalıştıkları öğretmenlerin sınıf yönetim tarzları yer almaktadır. Yeterlilik açısından kendine güvenen öğretmenler, böyle bir değişime uğramayacaklar ve diğer öğretmenlerin de olumlu yönde değişmesine katkıda bulunacaklardır (Kıran ve diğ., 2005).

Öğretmenin dersi işleme biçimi sınıf yönetimini doğrudan etkileyen bir etmendir. Etkili ve ilgi çekici yöntemlerle ders işlenebilirse sınıf yönetiminde daha başarılı olunabilir (Erdoğan, 2008; Kıran, 2005). Konu amaçlarına uygun yöntem ve stratejileri seçilmelidir ki, sınıfın yönetim sorunuyla uğraşmaktan daha çok öğretime zaman ayrılabilin. Kıran ve diğ.’ne (2005) göre; öğretmen sınıfta ders akışını bozucu davranışlarla uğraşmak istemiyorsa ders esnasında

kesinlikle öğretim materyali kullanılmalıdır. Bunlara ilave olarak derse ilginin devamlılığını sağlamanın yollarından biride mizahtır. Öğretmen, ders sırasında öğrenci ihtiyaçlarını sürekli olarak değerlendirmeli ve sınıfı yönetirken Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisini göz önünde bulundurarak öğrencilerin ihtiyaçlarını mümkün olduğunca karşılamaya çalışmalıdır. Ayrıca öğretmen bütün 30 öğrenciler için ayrı güdüleyiciyi kullanmalıdır. Öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurmalı ve bazı öğrenciler alt düzeydeki ihtiyaçları için güdülenirken bazılarının daha üst düzey ihtiyaçlar ile güdülenebileceklerini unutmamalıdır (Kıran ve diğ., 2005).

Öğretmenin öğrencinin giriş yeterliliklerine ilişkin bilgiye sahip olmasının, onun doğru yöntem ve araç-gereç seçmesi bakımından da belirleyici olduğunu belirtmekte fayda vardır. Öğrencinin beklentisi genelde, öğretim sürecinin sonunda elde edeceği ürün yani başarıdır. Bu beklentiyi yalnızca öğrenciye atfetmek doğru değildir. Bu beklenti aynı zamanda ailenin de beklentisidir. Öğrencilerin beklentileri dışında kalan her şey onların gereksinimlerini oluşturmaktadır. Öğrencilerin sınıf ortamındaki gereksinimleri ise doğrudan psikolojiktir ve bu gereksinimlerin karşılanması için aile ve öğretmen iş birliği içinde çalışmalıdır (Gülşen ve diğ., 2010). Okuldaki öğrenci sayısının artması beraberinde sorunlarında artması anlamına gelebilir. Öğrenci sayısının 400'ün altında olan okulların başarısının olmayan okullara göre daha yüksek olduğu yani öğrenci sayısı ile okul başarısı arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Başar, 2012).

Öğrenci sayısının çok olmasının faydalı yanlarından da söz edilebilir. Bunlar arasında, kalabalık okullarda program derinliği ve çeşitliliğinin artması, öğretmen sayısı da fazla olacağından görevlendirilmelerinde esneklik ve kolaylık yaşanacağı söylenebilir (Başar, 2012). Bir sınıfta bulunması gerekli öğrenci sayısı için kesin bir rakam kullanmak pek de doğru olarak kabul edilmeyebilir. Çünkü bu sayılar derslere, konulara, kullanılacak yöntemlere, öğrencilere kazandırılmak istenen davranışlara ve sınıfın olanaklarına göre farklılaşabilir. Bazı kaynaklar 16-20 kişilik sınıflara küçük sınıf, 26-30 kişilik sınıflara büyük sınıf demektedir. Bazı kaynaklar ise 16-25 kişilik sınıfları ideal mevcutlu sınıf olarak belirtmektedir. Öğrenci sayısının az olduğu sınıflarda öğretmen öğrencileriyle bireysel olarak ilgilenebilir, her öğrencisine yönelik dönüt ve

düzeltilme faaliyetlerini daha etkili yapabilir. Sınıf içerisinde yöntem zenginliğine gidebilir daha çok öğrenciyi merkeze alan yöntemleri etkili olarak kullanabilir. Daha sık aralıklarla değerlendirme yapabilir. Böyle her öğrenci derse daha aktif katılma olanağı bulur ve öğrenme de daha kalıcı olur (Küçükahmet ve diğ., 2003).

2.5. İlgili Araştırmalar

Güneş (2016) çalışmasında, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim becerileri, teknoloji kullanımları ve öz yeterlilik inançları arasındaki ilişkiyi konu almıştır. Çalışma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri, teknoloji kullanım durumları ve öz yeterlilik inançları arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, sınıf mevcudu ve okutulan sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık oluşmadığı belirlenmiştir. 41-50 yaş aralığındaki öğretmenlerin, genel sınıf yönetimi becerilerine yönelik algıları ve motivasyon ve öğrenme ortamı alt boyutu puanları 21- 40 yaş aralığındaki öğretmenlerinkinden daha fazla olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin mesleki kıdem süreleri arttıkça, sınıf yönetimi becerilerine yönelik algılarının da arttığı belirlenmiştir.

Kırbaş ve Atay (2017) Malatya ilinde görev yapan on sınıf öğretmeniyle gerçekleştirdikleri çalışmalarında; sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları sorunları konu almışlardır. Araştırma sonucunda, öğretmenler derste en sık karşılaştıkları sorunların başında; öğrencilerin derste izinsiz konuşmasını ve kendilerini dinlememelerini göstermişlerdir. Problemleri davranışların hemen her ders gözlemlendiği, bu davranışların en sık Matematik ve Türkçe derslerinde görüldüğü tespit edilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine göre sınıf yönetiminin sağlanması için öğrenci merkezli ders işlenmesi, sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte belirlenmesi, dersin uygun etkinliklerle desteklenmesi ve öğretmen-veli-okul iş birliğinin sağlanması gerektiği belirlenmiştir.

Sağlamçubukçu'nun (2019) Ankara ili merkez ilçelerinde bulunan 400 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirdiği çalışmasında, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile iş doyumları düzeyleri arasında düşük düzeyde anlamlı ilişki saptanmıştır. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin medeni duruma göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir. Kadın öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur. 31-40 yaş aralığındaki

öğretmenlerin daha genç ve daha ileri yaştaki öğretmenlere oranla sınıf yönetimi becerilerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Ergen ve Elma (2020) yapmış oldukları çalışmada, sınıf öğretmenlerinin, sınıf yönetim becerileri, akademik iyimserlikleri ve mesleki bağımlılıkları arasındaki ilişkiyi konu almıştır. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çok yüksek, akademik iyimserliklerinin ve mesleki bağımlılıklarının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri, akademik iyimserliklerinin ve mesleki bağımlılıkları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki belirlenmiştir. Akademik iyimserliğin, sınıf yönetimi becerilerindeki toplam varyansın %33'ünü açıkladığı bulunmuştur. Akademik iyimserliğe ve mesleki bağımlılığa yönelik görüşlerin toplamı, sınıf yönetimi becerilerindeki toplam varyansın %35'ini açıkladığı tespit edilmiştir.

Özdemir (2020) çalışmasında öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini öğretmen ve yönetici bakış açısıyla değerlendirmiştir. Öğretmenler ile yöneticilerin sınıf yönetimi becerisi görüşleri arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Öğretmenlerin, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin görüşleri yöneticilerin görüşüne oranla daha olumlu yönde olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin ve yöneticilerin, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin görüşleri cinsiyete göre farklılaşmamıştır. Lisansüstü eğitime sahip olan katılımcıların lisans mezunu olanlara oranla öğretmenlerin sınıf yönetimi beceri düzeylerine ilişkin görüşlerinin daha olumlu yönde olduğu temsil edilmiştir. Öğretmenlerin ve yöneticilerin meslekte çalışma yılları arttıkça görüşlerinin olumlu yönde arttığı belirlenmiştir.

Aracı (2021) çalışmasında, okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlilikleri ile sınıf yönetim becerilerini arasındaki ilişkiyi konu almıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlilik düzeyleri mesleki kıdeme göre farklılık göstermediği; sınıf yönetimi becerileri mesleki kıdeme göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Sınıf yönetiminin fiziksel düzenleme ve zaman yönetimi alt boyutlarında 6-15 yıl arası mesleki kıdeme sahip olan okul öncesi öğretmenlerin puanların diğerlerine oranla daha düşük bulunmuştur. İletişim ve davranış düzenlemeleri alt boyutunda 6-15 yıl arası mesleki kıdeme sahip olan okul öncesi öğretmenlerin puanların 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olanlara oranla daha düşük bulunmuştur. Okul öncesi

öğretmenlerin öz yeterlilik düzeyleri ve sınıf yönetimi becerileri sınıftaki öğrencilere ve çalıştıkları kuruma göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin sınıf yönetim becerileri daha yüksek bulunmuştur. Öz yeterlilik düzeylerinin ise hizmet içi eğitim alma durumuna göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Sınıf yönetiminin plan-program etkinlikleri ve iletişim ve davranış düzenlemeleri alt boyutlarında hizmet içi eğitim alan okul öncesi öğretmenlerin puanları daha yüksek bulunmuşken, zaman yönetimi alt boyutunda hizmet içi eğitim almayanların puanları daha yüksek bulunmuştur.

Korkusuz'un (2021) çalışmasında, ilköğretimin ikinci kademesinde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarını incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma sonucunda; sınıf yönetimi ölçeğinin, etkileşimsel davranışlar ve demokratik davranışlar alt boyutlarında beden eğitimi öğretmenlerinin puanlarının yabancı dil öğretmenleri dışındaki diğer branşlardaki öğretmenlerin puanlarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Kadın öğretmenlerin derse başlama ve ilgi çekme davranışlarına ilişkin puanları erkeklerden daha yüksek, cezalandırma davranışlarında ise erkek öğretmenlerin puanları daha yüksek bulunmuştur. Etkileşimsel davranışlar, beklenti ve kurallara uyma davranışları alt boyutlarında erkek öğretmenlerin puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma ilişkisel tarama modeline göre yürütülecektir. “İlişkisel tarama modeli, birden fazla değişken arasındaki etkileşimlerin belirlenmesinde kullanılır” (Şimşek, 2012, s.92). Çalışmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri belirlenecek ve bazı değişkenlere farklılaşmış farklılaşmama durumlarına bakılacaktır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Çal ilçesindeki resmi ilkokullarda görev yapan öğretmenlerden (75 öğretmen) oluşturacaktır. Araştırmada kullanılacak örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde, aşağıdaki formül dikkate alınarak evreni temsil eden örneklem belirlenmiştir (Balcı, 2001, s. 108).

N = Evren büyüklüğü

n = Örneklem büyüklüğü

d = Tutum düzeyi (.05)

t = Güven düzeyinin tablo değeri (t: 1.196)

$PQ = (.50)(.50) .25$ maksimum örneklem büyüklüğü için örneklem yüzdesi.

Çalışmanın evreninde yer alan tüm öğretmenlere form ulaştırılmıştır. Gönüllülük esasına bağlı olan bu çalışmada geri dönüş yapan 65 sınıf öğretmenin görüşleri değerlendirmeye alınmıştır. Çalışmaya dahil olan öğretmenlerin kişisel özelliklerine ilişkin bulgular tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3. 1. *Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular*

Demografik özellikler		n	%
Cinsiyet	Kadın	44	67,7
	Erkek	21	32,3
Yaş	35 yaş altı	24	36,9
	36- 40 yaş arası	21	32,3
	41 yaş ve üstü	20	30,8
Mesleki kıdem	5 yıl ve altı	4	6,2
	6- 10 yıl arası	7	10,8
	11-15 yıl arası	16	24,6
	16-20 yıl arası	29	44,6
	21 yıl ve üstü	9	13,8
Çalışılan okulda çalışma yılı	5 yıl ve altı	36	55,4
	6-10 yıl arası	19	29,2
	11 yıl ve üstü	10	15,4
Okutulan sınıf düzeyi	1. Sınıf	20	30,8
	2. Sınıf	14	21,5
	3. Sınıf	18	27,7
	4. Sınıf	13	20
Güncel konuları takip etme durumu	Takip etmem	2	3,1
	Bazen takip ettiği	36	55,4
	Her zaman takip ederim	27	41,5
Toplam		65	100

Sınıf öğretmenlerinin 44'ü (%67,7) kadın, 21'i (%32,3) erkektir. Öğretmenlerin; 24'ünün (%36,9) 35 yaş ve altı, 21'inin (%32,3) 36-40 yaş arası, 20'sinin (%30,8) 41 yaş ve üstü olduğu belirlenmiştir. Mesleki kıdemlerine bakıldığında; 4'ünün (%6,2) 5 yıl ve altı, 7'sinin (%10,8) 6-10 yıl arası, 16'sının (%24,6) 11-15 yıl arası, 29'unun (%44,6) 16-20 yıl arası, 9'unun (%13,8) 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip oldukları belirlenmiştir. Buldukları okuldaki kıdeme bakıldığında; 36'sının (%55,4) 5 yıl ve altı, 19'unun (%29,2) 6-10 yıl arası, 10'unun (%15,4) 11 yıl ve üstü yıldır aynı okulda çalıştıkları bulunmuştur. Öğretmenlerin 20'si (%30,8) 1. sınıfları, 14'ü (%21,5) 2. sınıfları, 18'i (%27,7) 3. sınıfları ve 13'ü (%20) 4. sınıfları okuttuğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin 2'sinin (%3,1) güncel konuları takip etmediği, 36'sının (%55,4) bazen takip ettiği ve 27'sinin (%41,5) her zaman takip ettiği bulunmuştur.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada hedeflenen amaca ulaşılabilme ve gerekli olan verileri elde edebilmek için toplamda iki veri toplama aracı kullanılmıştır:

1. Kişisel bilgi formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formunda sınıf öğretmenlerinin cinsiyetini, yaşını, mesleki kıdemini, çalıştıkları okuldaki kıdemlerini, okutulan sınıf düzeylerini, güncel konuları takip etme düzeylerini belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır.

2. Sınıf Yönetim Becerileri Ölçeği (SYBÖ)

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini belirlemek amacıyla Delson (1982) tarafından geliştirilen, Yalçınkaya ile Tonbul (2002) tarafından Türkçeye dönüştürülen ve Denizel Güven ile Cevher (2005) tarafından yeniden düzenlenen “Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği” kullanılacaktır. Delson (1982) tarafından geliştirilen, Yalçınkaya ile Tonbul (2002) tarafından Türkçeye dönüştürülen ölçek 25 maddelik iken, Denizel Güven ile Cevher (2005) tarafından 40 maddelik bir ölçek şeklinde uyarlanmıştır. Ölçeğin iç güvenirlik düzeyi 0.82 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ölçeğin Chronbach Alfa katsayısı 0,89 olarak belirlenmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması için dijital ortamda, araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve Denizel Güven ile Cevher (2005) tarafından revize edilen Sınıf Yönetim Becerileri Ölçeği maddelerinin yer aldığı bir anket formu oluşturulmuştur. Bu anket formu Denizli ili Çal ilçesindeki resmi ilkokullarda görev yapan öğretmenlere dağıtılmıştır. Geri dönüş yapan 65 öğretmenden elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Veriler bilgisayar ortamında SSPS programı ile analiz edilmiştir. Eğitsel Düşünce ve Uygulamalar Ölçeği'nin Skewness (Çarpıklık), Kurtosis (Basıklık) değerleri tablo 3.2'de verilmiştir.

Tablo 3. 2. *Sınıf Yönetim Becerileri Ölçeğinin Skewness (Çarpıklık), Kurtosis (Basıklık) Değerleri*

	n	\bar{X}	s	Skewness	Kurtosis
Sınıf Yönetim Becerileri Ölçeği	65	3,0446	0,275	0,915	1,602

Ölçeğin Skewness ve Kurtosis değerleri ± 2 aralığı olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Ancak değerlerin dağılımında 30 altı verilerin olması nedeniyle istatistiksel çözümlenelerde nonparametrik testler (Mann Whitney U, Kruskal Wallis H), yüzde ve frekans analizleri kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR

Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin ve bazı kişisel değişkenlere göre farklılık gösterme durumlarının incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada; 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Çal ilçesindeki resmi ilkokullarda görev yapan 65 öğretmenin katılımı ile verilere ulaşılmıştır.

4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerine Yönelik Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini ölçmede kullanılan maddelerin ortalama puanları tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4. 1. *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerine Yönelik Bulgular*

	n	Ort.	Min.	Max.	s.s.
Sınıf Yönetim Becerileri Ölçeği	65	3,04	1,82	3,86	0,27

Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin ortalamasının üstünde (3,04) olduğu belirlenmiştir.

4.2. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Cinsiyet Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerinin sınıf yönetim becerilerini etkileme durumlarına ilişkin bulgular tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4. 2. *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Cinsiyet Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Bulguları*

Cinsiyet	n	Ort.	s.s.	Z	p
Kadın	44	2,98	0,20	2,324	0,020
Erkek	21	3,18	0,36		

Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetinin sınıf yönetim becerilerini etkilediği belirlenmiştir ($p=0,020$). Buna göre erkek öğretmenlerin kadınlara oranla sınıf yönetim becerilerinin daha iyi olduğu görülmüştür.

4.3. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Yaş Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin yaşlarının sınıf yönetim becerilerini etkileme durumlarına ilişkin bulgular tablo 4.3'te verilmiştir.

Tablo 4. 3. *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Yaş Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Bulguları*

Yaş	n	Ort.	s.s.	H	p
35 yaş ve altı	24	3,03	0,30		
36-40 yaş arası	21	2,96	0,19	6,556	0,038
41 yaş ve üstü	20	3,15	0,30		

Fark: 36-40 yaş arası ile 41 yaş ve üstü

Sınıf öğretmenlerinin yaşının sınıf yönetim becerilerini anlamlı düzeyde farklılaştırdığı tespit edilmiştir ($p=0,038$). Anlamlı farklılığın 36-40 yaş aralığındaki öğretmenlerle 41 yaş ve üstü öğretmenler arasında 41 yaş üstü öğretmenler lehine olduğu bulunmuştur.

4.4. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Mesleki Kıdem Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemin sınıf yönetim becerilerini etkileme durumlarına ilişkin bulgular tablo 4.4'de verilmiştir.

Tablo 4. 4. *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Mesleki Kıdem Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Bulguları*

Mesleki Kıdem	n	Ort.	s.s.	H	p
5 yıl ve altı	4	2,94	0,25		
6-10 yıl arası	7	3,22	0,44		
11-15 yıl arası	16	2,93	0,20	7,934	0,094
16-20 yıl arası	29	3,05	0,26		
21 yıl ve üstü	9	3,14	0,25		

Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerinin sınıf yönetim becerilerini anlamlı düzeyde farklılaştırmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Meslekteki deneyim düzeyleri farklı olan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin benzer düzeyde olduğu belirlenmiştir.

4.5. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Çalışılan Okuldaki Kıdem Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin çalışılan okuldaki kıdemlerinin sınıf yönetim becerilerini etkileme durumlarına ilişkin bulgular tablo 4.5'te verilmiştir.

Tablo 4. 5. *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Çalışılan Okuldaki Kıdem Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Bulguları*

Çalışılan okuldaki kıdem	n	ort.	s.s.	H	p
5 yıl ve altı	36	3,05	0,27	4,853	0,088
6-10 yıl arası	19	2,98	0,29		
11 yıl ve üstü	10	3,14	0,25		

Sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okuldaki kıdemlerinin sınıf yönetim becerilerini anlamlı düzeyde farklılaştırmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Çalıştıkları okuldaki deneyim süreleri farklı olan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin benzer düzeyde olduğu belirlenmiştir.

4.6. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Okutulan Sınıf Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin okuttukları sınıf düzeylerinin sınıf yönetim becerilerini etkileme durumlarına ilişkin bulgular tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4. 6. *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Okutulan Sınıf Düzeyi Değişkeniyle Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Bulguları*

Okutulan sınıf	n	Ort.	s.s.	H	p
1. sınıf	20	3,03	0,26	2,290	0,514
2. sınıf	14	3,02	0,20		
3. sınıf	18	2,98	0,26		
4. sınıf	13	3,17	0,37		

Sınıf öğretmenlerinin okuttukları sınıf düzeylerinin sınıf yönetim becerilerini anlamlı düzeyde farklılaştırmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Öğretmenlerin okuttukları sınıf düzeyinin öğretmenlerin sınıf yönetim becerisini etkilemediği görülmüştür.

4.7. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Güncel Konuları Takip Etme Durumlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin güncel konuları takip etme durumlarının sınıf yönetim becerilerini etkileme durumlarına ilişkin bulgular tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4. 7. *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin Güncel Konuları Takip Etme Durumuyla Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Bulguları*

Güncel konuları takip etme durumu	n	Ort.	s.s.	H	p
Hiç takip etmem (1)	2	2,74	0,19		
Bazen takip ederim (2)	36	3,00	0,28	8,541	0,014
Her zaman takip ederim (3)	27	3,13	0,26		

Fark: Hiç takip etmem ile diğer iki şık arasında (1-2; 1-3)

Sınıf öğretmenlerinin güncel konuları takip etme düzeylerinin sınıf yönetim becerilerini anlamlı düzeyde farklılaştırdığı tespit edilmiştir ($p=0,014$). Bu anlamlı farklılık güncel konuları hiç takip etmeyenleri ile bazen ve her zaman takip edenler arasında oluşmuştur ve güncel konuları bazen takip edenler ve her zaman takip edenlerin sınıf yönetim düzeylerinin hiç takip etmeyenlere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini ve bazı kişisel değişkenlere göre farklılık gösterme durumunun belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, elde edilen verilerin değerlendirilmesi ile ulaşılan sonuçlar bu bölümde verilmiştir. Ulaşılan bu sonuçlar daha önce yapılmış olan benzer çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırılması da yapılmıştır. Çalışma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin ortalamasının üstünde olduğu belirlenmiştir. Alanyazında, bulunan bu sonuçlar ile benzer sonuçlar bulan çalışmalara rastlanılmıştır (Yılmaz, 2021). Sağlamçubukçu (2019) Ankara İlindeki sınıf öğretmenleriyle yürüttüğü çalışmasında, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini çok yüksek bulmuştur. Çar'ın (2021) beden eğitimi ve spor öğretmenleriyle yürüttüğü çalışmasında, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Sönmez'in (2014) ilkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerle yürüttüğü çalışmasında, öğretmenlerin sınıf yönetim becerileri yüksek bulunmuştur. Öğretmenlerin sınıf yönetimi beceri düzeylerinin farklı çalışmalarda farklı sonuçlar vermesi, çalışmanın yapıldığı il, ilçe, okul veya çevrenin sosyo-kültürel yapısındaki farklılıklardan kaynaklı olabilir.

Erkek öğretmenlerin kadınlara oranla sınıf yönetim becerilerinin daha iyi olduğu görülmüştür. Sağlamçubukçu'nun (2019) çalışmasında, kadın öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri erkeklere oranla daha yüksek bulunmuştur. Çar'ın (2021) çalışmasında kadın öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin erkeklere oranla daha yüksek bulunmuştur. İlgar'ın (2007) ilköğretimde görev yapan öğretmenlerle yürüttüğü çalışmasında kadın öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri erkeklere oranla daha yüksek bulunmuştur. Bunların aksine öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri üzerinde cinsiyetin anlamlı farklılık oluşturmadığını bulan çalışmalara

da rastlanılmıştır (Bozbaş, 2015; Güneş, 2016; Korkut ve Babaoğlan, 2010; Sönmez, 2014; Yıldırım, 2016).

Sınıf öğretmenlerinin yaşının sınıf yönetim becerilerini anlamlı düzeyde farklılaştırdığı tespit edilmiştir ve 41 yaş üstü öğretmenlerin sınıf yönetim becerileri 36-40 yaş aralığındaki öğretmenlerinkinden daha yüksek bulunmuştur. Benzer şekilde Yılmaz'ın (2021) çalışmasında anaokulu öğretmenlerinin yaşları arttıkça sınıf yönetim becerilerinin arttığı bulunmuştur. Öğretmenlerin yaşlarına göre sınıf yönetimi becerilerinin değişmediği tespit eden çalışmalar da vardır (Yıldırım, 2016). Sağlamçubukçu'nun (2019) çalışmasında, 31- 40 yaş aralığındaki sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi beceri düzeyleri 21-30 yaş arası, 41 yaş ve üstü yaştakilere oranla daha yüksek bulunmuştur. Bozbaş'ın (2015) çalışmasında 26-35 yaş aralığındaki öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri 36 yaş ve üstü yaştaki öğretmenlere oranla daha yüksek bulunmuştur. Çar'ın çalışmasında 29-33 yaş aralığındaki öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin 39-43 yaş aralığındakilere oranla daha yüksek bulunmuştur. Sönmez'in (2014) çalışmasında, 41-50 yaş aralığındaki öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerinin 22-40 yaş aralığındakilere oranla daha yüksek bulunmuştur. Güneş'in (2016) çalışmasında 41-50 yaş aralığındaki öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin 21-40 yaş aralığındakilere oranla daha yüksek bulunmuştur. İlgar'ın (2007) çalışmasında yaş arttıkça öğretmenlerin sınıf yönetimi beceri düzeylerinin yükseldiği tespit edilmiştir.

Meslekteki deneyim düzeyleri farklı olan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin benzer düzeyde olduğu belirlenmiştir. Alanyazında benzer sonuçlara ulaşmış çalışmalar vardır (Çar, 2021; Yıldırım, 2016). Sağlamçubukçu'nun (2019) çalışmasında, 6-15 yıl mesleki deneyime sahip öğretmenlerin sınıf yönetimi beceri düzeyleri daha az veya daha fazla mesleki deneyime sahip olanlara oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bozbaş'ın (2015) çalışmasında 1-10 yıl arası mesleki deneyime sahip öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin 20 yıl ve üstü mesleki deneyime sahip olanlara oranla daha yüksek bulunmuştur. Aracı'nın (2021) çalışmasında, 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin 6-15 yıl arası mesleki deneyime sahip olanlara oranla daha yüksek bulunmuştur. Korkut ve Babaoğlan (2010) yapmış oldukları çalışmada, 1-5 yıl arası mesleki deneyime sahip olan

öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin daha fazla süredir öğretmenlik yapanlara oranla daha düşük olduğu belirlenmiştir. İlgar'ın (2007) çalışmasında genel olarak öğretmenlerin sınıf yönetimi beceri düzeylerinin mesleki deneyimler arttıkça yükseldiği belirlenmiştir.

Çalıştıkları okuldaki deneyim süreleri farklı olan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin benzer düzeyde olduğu belirlenmiştir. Sönmez'in (2014) çalışmasında öğretmenlerin çalıştıkları okuldaki deneyim süreleri arttıkça sınıf yönetim becerilerinin yükseldiği belirlenmiştir.

Öğretmenlerin okuttukları sınıf düzeyinin öğretmenlerin sınıf yönetim becerisini etkilemediği görülmüştür. Bulunan bu sonuçlar, alanyazındaki bazı çalışma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir (Bozbaş, 2015). Sağlamçubukçu'nun (2019) çalışmasında, 1. sınıfları okutan öğretmenlerin 2 ve 4. sınıfları okutanlara oranla sınıf yönetimi becerileri daha yüksek bulunmuştur.

Sınıf öğretmenlerinin güncel konuları takip etme düzeylerinin sınıf yönetim becerilerini anlamlı düzeyde farklılaştırdığı tespit edilmiştir. Güncel konuları bazen takip edenler ve her zaman takip edenlerin sınıf yönetim düzeylerinin hiç takip etmeyenlere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür.

5.2. Öneriler

Ulaşılan bu sonuçlara göre bazı öneriler geliştirilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin yaşlarının ve mesleki kıdemlerinin artması ile sınıf yönetimi beceri düzeylerinin yükseldiği sonucuna göre mesleğe yeni başlayan daha genç öğretmenler hizmet içi eğitimler ile desteklenebilirler. Bu eğitimlerin veya seminerlerin ilgi çekici, akılda kalıcı bir şekilde gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim becerileri öğretmenlerin bazı kişisel özellikleri ile karşılaştırılmıştır. Bu özellikler çeşitlendirilerek, okulun yapısı, öğrencilerin özellikleri veya aile yapıları dahil edilerek daha geniş bir açıdan değerlendirilebilir. Bu çalışmada çalışmanın evreni çok sınırlı tutulmuştur daha geniş bir evrende çalışma tekrarlanabilir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, E. (2014). Sınıf yönetimi ile ilgili genel olgular. Z. Kaya (Ed.), *Sınıf yönetimi* (s. 1-42). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Aracı, D. D. (2021). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile programdaki etkinliklere yönelik öz yeterlik inançlarının incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul
- Aydın, D. (2017). *Okulöncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin öğretmenlik stilleri üzerindeki etkisi*. Yüksek lisans tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir
- Balcı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma. Yöntem, teknik ve ilkeler*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Başar, H. (2012). *İlköğretim okulları için sınıf yönetimi öğretmen kitabı*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Boz, İ. (2003). *Sınıf yönetme sanatı*. İstanbul: Zambak Yayınları.
- Bozbaş, Y. (2015). *Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilik inançları ve sınıf yönetimi beceri algıları arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Celep, C. (2000). *Sınıf yönetimi ve disiplini*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Celep, C., ve Polat, S. (2008). Ortaöğretim Öğretmenlerinin Örgütsel Adalet, Örgütsel Güven, Örgütsel Vatandaşlık Davranışlarına İlişkin Algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 54(54), 307-331.
- Çar, B. (2021). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterliliklerinin sınıf yönetimi davranışları açısından incelenmesi*. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erdoğan, İ. (2008). *Sınıf yönetimi* (12. Baskı). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Ergen, Y. ve Elma, C. (2020). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim becerileri, akademik iyimserlikleri ve mesleki bağlılıkları arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 20(2), 1222-1239.
- Gülşen, C., Bostancı, A. B., Akan, D., Yolcu, H., Aydoğan, İ., Helvacı, M. A., . . . Akbaşlı, S. (2010). *Kuram ve uygulamada sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güneş, A. M. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim becerileri, teknoloji kullanımları ve öz yeterlilik inançları arasındaki ilişki*. Doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Güven, E. D. ve Cevher, N. (2005). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(18), 71-92.
- İlgar, L. (2005). *Eğitim yönetimi okul yönetimi sınıf yönetimi*. İstanbul: Beta Yayın Dağıtım.

- İlgar, L. (2007). *İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri üzerine bir araştırma*. Doktora tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kıran, H., Demirtaş, H., Taş, A., Tabancalı, E., Tok, Ş., Erkıılıç, T. A., . . . Dağlı, A. (2005). *Etkili sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kırbaş, Ş. ve Atay, A. (2017). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri. *Electronic Turkish Studies*, 12(28), 517-538.
- Korkusuz, M. (2021). *İlköğretim okulları ikinci kademedede görev yapan beden eğitimi ve diğer branş öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi (Siirt örneği)*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Korkut, K. ve Babaoğlan, E. (2010). Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(2), 146-156.
- Küçükahmet, L., Ataman, A., Külahoğlu, Ş. Ö., Çalık, T., Altıntaş, E., Özkılıç, R., . . . Koşar, E. (2003). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Okçu V. ve Epçaçan, C. (2013). Sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin ilköğretim öğretmenlerinin yeterlik düzeylerinin öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 200, 71.
- Özdemir, S., Yalın, H. İ. ve Sezgin, F. (2012). Eğitim bilimine giriş, (Bölüm 8) *Eğitimin felsefi temelleri*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Özgan, H. ve Tekin, A. (2011). Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin sınıf yönetimine etkisine yönelik öğretmen görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 8(15), 421-434.
- Sağlamçubukçu, F. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetim becerileri ile iş doyum düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sarpkaya, R., Erdem, A. R., Yücel, C., Arslan, H., Bayrakçı, M., Gürgan, U., . . . Yılmaz, S. (2010). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: İhtiyaç Yayıncılık.
- Sönmez, E. (2014). *İlk ve ortaokullardaki öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile performansları arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Şimşek, A. (2012). *Araştırma modelleri. Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Şimşek, Y. ve Altinkurt, Y. (2006). *Genel lise öğretmenlerinin sınıf yönetimi çerçevesinde iletişim özelliklerinin belirlenmesi*. XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Bildiri Özetleri. Muğla: Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Toprakçı, E. (2013). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yalçınkaya, M. ve Tonbul, Y. (2002). İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algı ve gözlemler. *Ege Eğitim Dergisi*, 1(2), 1-10.

- Yıldırım, U. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyi ile sınıf yönetimi arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, H. B. (2021). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini yordayan değişkenlerin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

EKLER

Ek. 1. Kişisel Bilgi Formu

Bu anket formu “İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Bazı Kişisel Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı tezsiz yüksek lisans bitirme projesine veri sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Sonuçlar toplu olarak değerlendirilecek ve sadece araştırma amacına uygun olarak kullanılacaktır. Bu nedenle isim yazmanız istenmemektedir. Zaman ayırdığınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Pınar HATİPOĞLU KARA
Danışman: Prof. Dr. Vesile ALKAN
PAÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz
 Kadın Erkek

2. Yaşınız

3. Mesleki kıdeminiz
 1-5 6-10 11-20 20+

4. Şu an çalıştığınız okuldaki kıdem yılınız
 1-5 6-10 11-15 16+

5. Hangi sınıfı okutuyorsunuz?
 1. sınıf 2. sınıf 3. Sınıf 4. Sınıf

6. Sınıf yönetimine ilişkin güncel konuları veya yayınları takip eder misiniz?
 Her zaman Bazen Hiçbir zaman

Ek. 2. Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği

SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİ ÖLÇEĞİ	Her zaman	Sık sık	Nadiren	Hiçbir zaman
1- Etkinliklere başlamadan önce gerekli materyali hazırlarım.				
2- Etkinliklerin öğrenci merkezli olmasına dikkat ederim.				
3- Öğrencilerle etkileşimimi canlı tutarım.				
4- Günlük planıma aldığım bütün etkinlikleri uygulayacak zaman bulmakta zorlandığım olur.				
5- Etkinlikleri öğrencilerin günlük yaşamı ile ilişkilendiririm.				
6- Sınıf içi uygunsuz davranışlar karşısında ne yapacağımı bilirim.				
7- Öğrencilerin kendi aralarında canlı bir etkileşim kurmaları için ortam hazırlarım.				
8- Aileyle nasıl iletişim kuracağımı saptamakta zorluk yaşadığım olur.				
9- Öğrencilere isimleriyle hitap ederim.				
10- Bir etkinlikten diğerine geçerken öğrencilerin dikkatini sürdürebilirim.				
11- Sınıfın fiziksel düzenlemesinde öğrencilerin de görüşlerini alırım				
12- Sınıf kurallarını belirlemede zorluk yaşadığım olur.				
13- Etkinlikleri öğrenciler için anlamlı hale getirmeye çalışırım.				
14- Sınıftaki bütün çocukların sınıf kurallarına uymalarını sağlarım.				
15- Öğrencilerin kendilerini rahat ifade etmelerine yardımcı olurum.				
16- Sınıf yönetimi konusunda eksiklerim olduğunu düşünüyorum.				
17- Sınıf kurallarını belirlerken öğrencilerle işbirliği yaparım.				
18- Öğrencilerin bütün konuşmalarını sabırla dinlerim.				
19- Tüm öğrencileri etkinliklere katılmaları için teşvik ederim.				
20- Disiplini sağlamak için ses tonumu aşırı yükselttiğim olur.				
21- Sınıfta olmadığım zamanlarda da çocukların sınıf kurallarını uyguladıklarını gözlerim.				
22- Sınıfı öğrencilerin rahatça hareket edebilecekleri şekilde düzenlemeye dikkat ederim.				
23- Öğrencilerin gelişimini periyodik olarak değerlendiririm.				
24- Sınıf kurallarını çocuklara benimsetmede zorluk yaşadığım olur				
25- Sınıf yönetimiyle ilgili, ailelerin de görüşlerine başvururum.				
26- Bir öğretmen olarak ben de sınıf kurallarına uymaya özen gösteririm.				
27- Etkinliklerin amacı ve öğrencilerin gereksinimleri doğrultusunda değişik öğretim yöntemlerinden yararlanırım.				
28- Soruları her seferinde farklı öğrenciye yöneltmeye çalışırım.				
29- Problem çıkaran çocuklara karşı sabırla davranırım.				
30- Çocuklara yeni davranışlar kazandırmakta zorluk çektiğim olur.				
31- Etkinlik hedeflerimi belirlerken öğrencilerin bireysel özelliklerini dikkate alırım.				
32- Kendi davranışlarımla ilgili öğrencilerimin görüş ve değerlendirmelerini almaya çalışırım.				
33- Her çocuğa eşit şekilde davranmaya özen gösteririm.				
34- Sınıfı değişik öğrenme etkinliklerine izin verecek şekilde düzenlemeye dikkat ederim.				
35- Olumsuz davranışları ortadan kaldırmak için ceza verdiğim olur.				
36- Sınıfı okul yönetiminin taleplerine göre düzenlerim.				
37- Aynı anda farklı gruplarla farklı etkinlikleri kolaylıkla yürütürüm.				
38- Etkinlik öncesi hazırlıklarda öğrencilerimin yardım ve desteğine başvururum.				

39- Etkinliklerde gezi, gözlem, deney gibi çeşitli araştırma yöntemlerine yer veririm.				
40- Olumsuz sosyal davranış gösteren öğrencilerimi görmezden geldiğim olur.				

Ek. 3. Araştırma Onay İzin Formu

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-34927736
Konu : Anket Uygulama İzni

18/10/2021

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 30.09.2021 tarihli ve 110905 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Pınar HATİPOĞLU KARA, "Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Bazı Kişisel Değişkenlere Göre İncelenmesi" konulu proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Çal ilçesinde bulunan resmi ilkokullarda görev yapan öğretmenlere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde yüz yüze eğitime ara verilmesi göz önüne alınarak örgün eğitimin 2021/2022 eğitim-öğretim yılı içinde tam olarak başlamasıyla birlikte denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Olularınıza arz ederim.

Süleyman EKİCİ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
18/10/2021
Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüzce Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Anket Formları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : M.Akif Ersoy Mah.29 Ekim Bulv.No:174/1
MerkezeFendi/DENİZLİ
İnternet Adresi: <http://denizli.meb.gov.tr>
E-Posta: ab20@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Hüseyin ERKOÇ-V.H.K.İ. / Sefa GELMİŞ-Şef
Telefon No : 0 (258) 234 20 95
Faks : 0 (258) 234 20 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 21bd-e0d5-3df0-a097-5020 kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ